

Posudek na bakalářskou práci Daniely Šístkové: *Zaměstnávání neslyšících: Etnografická studie sociálního podniku*. Univerzita Pardubice 2019.

Autorka předkládá opravenou práci věnující se dle titulu zaměstnávání neslyšících, i když nakonec velkou část práce tvoří pojednání o jejich identitě a kapitola o podniku, do kterého autorka docházela v průběhu jednoho roku, je stručnější a méně propracovaná. Klade si dvě základní výzkumné otázky, a to „Do jaké míry stupeň sluchového postižení a přístup rodiny formují/ovlivňují identitu neslyšících?“ a „Jaké (a zda vůbec) bariéry vznikají při spolupráci slyšících a neslyšících zaměstnanců v konkrétním podniku?“ (s. 17). Autorka zmiňuje i vedlejší výzkumné otázky, z nichž však většina jsou konkrétní otázky kladené informantům v rozhovoru (např. Jsou vaši rodiče slyšící nebo neslyšící?), ne otázky výzkumné s teoretickým přesahem (takové by zněly spíše: Do jaké míry má přístup rodiny vliv na identitu neslyšících?). Identitární dělení neslyšících a nedoslýchavých přebírá z typologie Bat-Chavové (2000), což je americká výzkumnice a aktivistka v oblasti ztráty sluchu, a zařazuje do něj i své informanty (v této části nedošlo k posunu v plastičtější interpretaci). Do práce však byly vhodně nově přidány pasáže rozebírající kulturu a identitu neslyšících v opozici vůči chápání hluchoty jako postižení.

Autorka prováděla výzkum v sociálním podniku, ve kterém je více než polovina zaměstnanců se ztrátou sluchu. Autorka je schopna získat zajímavá data a vyrovnává se i s komunikační bariérou. Podařilo se jí dostat do poměrně důvěrného kontaktu se zaměstnanci podniku (třemi sluchově postiženými a třemi slyšícími) a přidává rovněž kazuistiku sluchově postižených sester, se kterými se seznámila již v dětství. I když sestry nejsou zaměstnankyněmi podniku, uvádí je v kapitole o identitách jako příklad dětí podporovaných vlastní rodinou a schopných se díky tomu postavit na vlastní nohy. Některé interpretace zjištění jsou stručné, avšak autorka rozšířila alespoň zamyšlení nad výzkumnými otázkami v závěru práce, ve kterých tvrdí, že na ztotožnění se s identitou neslyšících má vliv nejen míra ztráty sluchu, ale i to, do jaké míry se neslyšící cítí oddělení od slyšícího světa a jakou míru podpory dostávají od původní rodiny. Identifikuje rovněž přetrvávající komunikační bariéry v pracovním prostředí.

Z hlediska jazykového došlo v práci ke zlepšení, i když se občas objevují nové překlepy nebo nepříliš elegantně formulované věty (např. s. 62 To jakým směrem se ubírá kulturní hodnota jejich identity, tedy zda se cítí být neslyšící nebo Neslyšící, souvisí s pocitem zařazení a sounáležitosti k určité společnosti.). Na některých místech najdeme příliš mnoho uvozovek, takže se situace stává nepřehlednou, např. s 25: „každá skupina postižených lidí má více společného s nepostiženými lidmi než spolu navzájem“ (Strnadová 1998, s. 27)“ (Skákalová 2016: 16). Celkově je však práce napsána srozumitelně. Citační praxe se zdá být již v pořádku, autorka doplňuje práci především citacemi z knihy Skákalové 2016 a některými sociálně-vědními publikacemi. V literatuře jsem nenašla jen sekundárně citovaného Schmermerhorna 1978.

Práci doporučuji k obhajobě s hodnocením velmi dobře, tedy C.

V Praze, dne 17. 5. 2019,

Hana Synková

